

Aportul geologului Ion Popescu Voitești adus asupra paleontologiei

Adela Cochină

În domeniul paleontologiei, Voitești a studiat forme fosile ale Terțianului, în special din Eocen, publicând patru lucrări dedicate numuliților, pentru prima dată, în România acest grup de foraminifere intrând în atenția specialiștilor. Această preocupare a savantului a dus la recunoașterea sa printre specialiști mondiali ai foraminiferelor Congresul internațional de la Madrid 1926, numindu-l președinte al secției pentru „Studiul foraminiferelor terțiare”. Între anii 1926-1927 la Cluj și la Madrid a prezentat o schiță paleogeografică cu aria de distribuție a două cupluri de numuliți de talie mare, la interiorul catenei dacice și la interiorul acesteia: una cuprinzând geosinclinalul carpatic și platformele Albești, Căndeșt, Nămști, Crimeea, Platforma prebalcanică, Dobrogea de sud. Ion Popescu Voitești rămâne primul cercetător care a abordat grupul foraminiferelor mari din țară la nivelul specialistului, cu diagnoze figuri în text și cu încercări de interpretare paleogeografice, (Gh. Bobiță 1980). Ion Popescu Voitești a studiat și alte grupe de fosile eocen ca lamelibranchia, gasteropodepode, echinoderme, precum și specii din Tortonianul subcarpatic de actidacyle miocen, unionide din Pontianul inferior de la Dolani pe Ialomița a primit numele soției sale: *Unio Lunae*.

Acest taxon și repartizat ulterior de I.C Motos paracanelor: *Lunadacna lunae VOITEȘTI*. Din Eocen Aref, (Argeș) Voitești a descris numeroase forme fosile care datorează depozitele respective de vârste lutețian - aniversară: *Nummulites distans* (B) N. *tachihatescheffi* (A), N. *tacicus* N, *gallenssis*, *Asilina mammilata*, A. *granulosa*, *Orthophragmino papyracea*, *Aveolina granum festucae*, A. *elongata* *Melanopsis haugi*, *Mancillaroi des Mcaputinensis*, *Campanile*, *Cerithium*, *Natica*, *Turritella*, *Terebratula*. Aceleași forme fosile au fost identificate de Voitești și în bazinul Loviștei la care se adaugă *Congerina bitneri*, *Velates schmdelianus*, *Cerithium eonoideum*, C. *vivari*, C. *vulcani* *Ovula Hanteki*, *Ampulina*, *parisiensis* *Fusus*, atestându-se atât vârsta lutețian-anversiană a depozitelor cât și o puternică îndulcire a apelor marine. La Schiulești, pe valea Crasnei, în conglomeratele de Brebu, Ion Popescu –Voitești, împreună cu D. Preda și H. Grozescu, au identificat *Pecten beundati*, P. *pseudobeudanti* și P. *hornensis* din Cămpulung, în conglomerate de la Mățau *Pecten solarium*, precizându-se prin această vârstă burdigaliană a depozitelor respective. Descoperire de către Voitești a punctului fosilifer de la Ogretin-Mierla (jud Prahova) cu numeroși taxoni necunoscuți încă din Eocen neogenul din Depresiunea getică *Ervila*, *trigonula*, *pleurotoma* (*Clavatura*) *schreilersi*, *Buccinum* (*Nassa*).

Turritella a dus la vaste reconstituiri paleogeografice privind depozitele tortoniene. Fauna din Tortonianul de la Ogretin-Mierla a fost figurată în doua planșe și 30 de figuri. În timpul cercetărilor de teren Voitești a surprins forme fosile cu anumite caracteristici de specie pe care le-a ca specii noi, îmbogățind astfel inventarul paleontologic, al țării. Lista noilor 14 specii de fosile descoperite de savant:

- 1) *Pyrina mrazeci* Voitești
- 2) *Rumanaster uhiligi* Voitești
- 3) *Turittella Murgoci* Voitești
- 4) *Turittella Savea*, Voitești
- 5) *Mellanopsis Haugi* Voitești
- 6) *Certhium Titestensis* Voitești
- 7) *Certhium Busaci* Voitești
- 8) *Certhium Reinhari* Voitești

- 9) *Certhium Heptagonatum* Voitești
- 10) *Drillia Popovici* Voitești
- 11) *Drilia Macovei* Voitești
- 12) *Bersonia nov sp* Voitești
- 13) *Ryncolenlites Albești* Voitești
- 14) *Unio Lunae* Voitești

Pe lângă speciile menționate, Ion Popescu Voitești a semnat existența unor urme de pași ale unui unguilat Aetiodyctyl DICROCERUS.

Studiul Numuliticului, căruia Voitești i-a rămas dator toată viața își rezervă dreptul de a descoperii specii necunoscute până la aceea dată în literatura paleontologică românească.

Din zona Valea Mare - Valea – Corlăneștilor vârfuirile (Dâmbovița), Voitești descrie cele două specii noi pentru Eocen din Depresiunea Getică. Pentru prima dată, Voitești a reuși să determine din brecea tectonică mediteraneană a masivului de sare de la Ocna Mureșului o faună de vârstă avitaniană reprezentată prin *Ervila pusilla*, *Congeria subcarinate* *Pectunculus* *fich*, *Pecten Turiitella turris*, *Matica millepunctata*. A rămas de la Voitești un studiu critic asupra speciei *Melanopols caputinensis*, creată de SABA STEFĂNESCU, care reprezintă în realitate o varietate a speciei *M. parkinensi*. Ion Popescu Voitești este autorul primului tratat de paleontologie de nevertebrate din România cu următoarea dedicație înscrisă pe prima pagină: „Dedic această primă carte de paleontologie, soție mele, Elena Voitești pentru grija totdeauna caldă și gata de sacrificiu și pentru priceperea cu care a știut să mă îmbărbăteze la munca neîntreruptă și de multe ori istovitoare ce a trebuit să prestez pe ogorul științei române.” În lucrare, (360 pagini și 458 figuri) apărută la Cluj în anul 1928 sunt descrise forme fosile după modelul al lui Zittel, ilustrate cu numeroase exemple din țara noastră.

Casa memorială Ion Popescu - Voitești construită între anii 1930-1940 după planurile arhitectului Iulius Doppelreiter, casa adăpostește exponate ce evocă opera și activitatea marelui geolog și profesor universitar: Ion Popescu Voitești (1878-1944), transformată în 1976 în casă memorială aceasta adăpostește lucruri care evocă opera sa, obiecte personale precum și o strânsă dar valoroasă colecție de malacologie și paleontologie.